

Fylkesmannen i
NORDLAND

- virker til Nordlands beste

Strategisk plan for jordvern i Nordland

2016-2020

Vedtatt 12.04.2016

Versjon 2016

Om denne planen

Stortinget vedtok 08.12.2015 en nasjonal jordvernstrategi. Dette dokumentet bygger videre på denne. Planen er Fylkesmannens dokument, og er vår tolkning av hvordan nasjonal jordvernstrategi og statlige føringer skal følges opp i Nordland. Våre mål fastsatt i planen vil dermed gi føringer for arealplanlegging i fylket.

Planen erstatter vår tidligere strategiske plan *Jordvern i Nordland*. For å sikre at dokumentet viser til riktige føringer nasjonalt og regionalt, vil planen bli revidert årlig. Målene forblir uendret.

Fylkesmannens visjon og mål

Fylkesmannen har følgende visjon og mål for jordvern i Nordland:

Visjon: Levende Nordlandsbygder

Mål: Dyrka og dyrkbar jord skal sikres som et langsiktig ressursgrunnlag for matproduksjon i Nordland

Resultatmål 1: Tap av **dyrka jord** skal være under 200 daa hvert år i snitt for hele fylket i perioden 2016-2020.

Utdyping:

I 2015 utgjorde Nordlands jordbruksareal som det ble søkt om produksjonstilskudd for, 5,7 % av Norges jordbruksareal. Resultatmål 1 er bestemt ut fra Nordlands andel av det nasjonale jordvernålet om maks omdisponert dyrka jord på 4000 daa/år. Begrepet «dyrka jord» består av fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Hvordan oppnå målet?

For å nå dette målet, vil Fylkesmannen sette større fokus på at alternative arealer vurderes ved utforming av arealplaner. Jordvern må vektas høyere for å unngå omdisponering av dyrka jord til andre formål.

Resultatmål 2: Tap av **dyrkbar jord** skal være under 200 daa hvert år i snitt for hele fylket i perioden 2016-2020.

Utdyping:

Dyrkbar jord er landets dyrkningsreserver som er mulig å dyrke opp til fulldyrka areal. Det finnes ikke et tallfestet nasjonalt mål om maks omdisponert dyrkbart areal, men disse arealene er viktige for å kunne øke framtidig matproduksjon. Økende gjengroing bidrar også til at dyrka jord (i drift) vil tilhøre kategorien dyrkbar jord (krattskog, skog mv).

Hvordan oppnå målet?

Kommunene må bli flinkere til å synliggjøre også foreslått bruk av dyrkbar jord til andre formål i planbeskrivelser og konsekvensutredninger. Særlig der dyrkbar jord utgjør et potensielt større, sammenhengende framtidig jordbruksareal, eller grenser til eksisterende jordbruksareal, bør området fortrinnsvis bevares som framtidig dyrkningsressurs.

Kommunenes ansvar

- 1) Sammen med fylkeskommunen sikre viktige jordbruksområder og legge til rette for nye og grønne næringer i tilknytning til jordbruk og skogbruk, som grønt reiseliv, mat med lokal identitet og utnyttelse av bioenergi (Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, juni 2015).
- 2) Følge opp føringer fra regional plan for Nordland 2013-2025 (Mitt Nordland – mi framtid), arealpolitiske føringer (kapittel 8.3, punkt h, i og j):
 - ✓ begrense årlig omdisponering av dyrka jord
 - ✓ vurdere alternative utbyggingsområder
 - ✓ synliggjøre viktige jordbruksområder i arealplanene
- 3) Følge opp jordvern aktivt i alle arealplanprosesser og andre prosesser som innebærer endret arealbruk.

Fylkeskommunens ansvar

- 1) Sammen med kommunene sikre viktige jordbruksområder, og legge til rette for nye og grønne næringer i tilknytning til jordbruk og skogbruk, som grønt reiseliv, mat med lokal identitet og utnyttelse av bioenergi (Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, juni 2015).
- 2) Følge opp føringer fra regional plan for Nordland 2013-2025 (Mitt Nordland – mi framtid), arealpolitiske føringer (kapittel 8.3, punkt h, i og j):
 - ✓ begrense årlig omdisponering av dyrka jord
 - ✓ vurdere alternative utbyggingsområder
 - ✓ synliggjøre viktige jordbruksområder i arealplanene
- 3) Bidra aktivt til å definere kjerneområder landbruk med eventuelle vekstgrenser mellom tettsteder og jordbruksareal gjennom Regional plan for landbruk (oppstart 2016).

Fylkesmannens ansvar

- 1) Gi innspill og bidra i arealplanprosesser kommunalt og regionalt, i tillegg til andre planer som har arealmessige konsekvenser. Fylkesmannen skal vurdere å fremme innsigelse til planer som er i strid med nasjonale og/eller vesentlige regionale interesser. Fylkesmannen vil særlig legge vekt på at kommunene har vurdert og synliggjort alternative utbyggingsområder dersom planer legger opp til utbygging på dyrka og dyrkbar jord.
- 2) Bidra til at kommunene sikrer viktige jordbruksområder, samt at fylkeskommunen jobber med å definere kjerneområder for landbruk og eventuelle vekstgrenser mellom tettsteder og jordbruksareal (jfr. punkt en og tre under Fylkeskommunens ansvar).
- 3) Følge opp fylkeskommunen, kommunene og andre etater sitt ansvar i forhold til jordvern.
- 4) Informere og veilede om jordvern generelt, og i arealplanprosesser spesielt.

Andres ansvar (eksempelvis Statens vegvesen, Avinor, private utbyggere)

- 1) Følge opp nasjonale, regionale og kommunale føringer vedrørende jordvern

Nasjonale og regionale føringer om jordvern

1) Nasjonal jordvernstrategi, vedtatt av Stortinget 08.12.2015

Mål om å omdisponere maksimalt 4 000 daa dyrka jord i Norge per år.

Ha sterkt fokus på å unngå omdisponering av dyrka og dyrkbar jord, og vurdere alternative utbyggingsområder samt fortette eksisterende utbyggingsområder.

2) Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, 2015

Bærekraftig areal og samfunnsutvikling, sjette kulepunkt (s. 17):

Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige jordbruksområder, og legger til rette for nye og grønne næringer i tilknytning til jordbruk og skogbruk, som grønt reiseliv, mat og med lokal identitet og utnyttelse av bioenergi.

3) Regional strategisk plan for jordvern (denne planen)

Mål om maksimalt 200 daa omdisponert dyrka jord/år i Nordland, samt maksimalt 200 daa omdisponert dyrkbar jord/år i Nordland.

4) Regional plan for Nordland 2013-2025 Mitt Nordland – Mi framtid

Arealpolitiske føringer, kapittel 8.3:

- h) Den årlige omdisponeringen av dyrka jord i Nordland bør maksimalt være på 400 daa per år.
- i) Alternative utbyggingsområder skal vurderes og synliggjøres i planer der dyrka jord eller reinbeiteområder foreslås omdisponert til andre formål. Avsatte byggeområder bør fortettes eller omdisponeres til annen bruk før dyrka jord eller reinbeiteområder omdisponeres.
- j) Kommunene bør synliggjøre viktige jordbruksområder i arealplanene.

Lenker

1. [Nasjonal jordvernstrategi](#)
Vedtatt av Stortinget 08.12.2015.
2. [Fylkesmannens nettside om jordvern](#)
Her finner du:
 - Nyheter om jordvern, statistikk mm.
 - Lenker til andre hjelpedokument i forhold til arealplanlegging, kjerneområder landbruk med videre.
3. [Fylkesmannens temahefte: Jordvern i Nordland](#)
Temaheftet er et tillegg til den strategiske planen og er en veileder for kommunal arealplanlegging, samt inneholder bakgrunnsstoff og historikk om jordvern. Temaheftet ligger i høyre marg.
4. [Landbruks- og matdepartementets nettside om jordvern](#)
Nasjonale nyheter om jordvern, politikktutforming mv.
5. [Jordloven \(Lovdata\)](#)
Jordloven er særloven som skal legges til grunn for forvaltning av dyrka og dyrkbar jord i Norge. Hensynene i jordloven skal også ivaretas i planprosesser etter plan- og bygningsloven, energiloven, vannressursloven mv.

Statens hus
Moloveien 10
tlf: 75 53 15 00 || fax: 75 52 09 77
fmnpost@fylkesmannen.no
www.fmno.no
www.twitter.com/FMNordland || www.facebook.com/FylkesmannenNO